

מִשְׁפָּטִים

"וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תָּשִׂים לְפָנֶיהֶם" (שמות כא, א)

תלמידים יקרים*,

זה עתה סיימתם ללמוד עוד פְּרָשָׁה בחוּמָשׁ, פְּרָשַׁת מִשְׁפָּטִים.

בפְּרָשַׁת מִשְׁפָּטִים מְפֹרָטִים דִּינִים שׁוֹנִים הַעֹסָקִים בְּמִקְרִים הַמְתַּרְחָשִׁים בין אָנָשִׁים בְּחַיֵּי הַיּוֹם-יּוֹם.

הַתּוֹרָה רוֹאָה חֲשִׁיבוֹת רַבָּה בְּכַךְ שֶׁאֲוֹרְחוֹת הַחַיִּים יִתְנַהֲלוּ בְּצַדֵּק וּבִיוֹשֶׁר.

לְכֹן הַדִּיּוּנִים צָרִיכִים לְשִׁפּוֹט בְּצַדֵּק וּבִיוֹשֶׁר, וְהַצִּיּוֹר מְחוּיָב לְפָנֹת לְבֵית

הַדִּין בְּמִקְרָה שֶׁל סְכָסוֹךְ אוֹ מְחֻלּוֹקָת, וְלִקְבֹּל אֶת הַכְרַעַת הַדִּין.

בְּמִשְׁמָחָה זֶה אֶתְּם תִּהְפְּכוּ לְהִיּוֹת שׁוֹפְטִים לְזִמְנֵי קָצֵר.

בְּמִשְׁמָחָה יֵשׁ שְׁלוּשָׁה שְׁלָבִים. בְּשֶׁלֶב הָרִאשׁוֹן תַּחֲתֵמוּ עַל "כָּתַב הַתְּחִיבוֹת"

שָׁבוּ תְּתַחֲיִיבוּ לְשִׁפּוֹט דִּין צָדֵק. בְּשֶׁלֶב הַשְּׁנִי תַעֲסִקוּ בְּמִקְרִים מִהַתּוֹרָה

שֶׁבָּהֶם יֵשׁ לְפִסּוֹךְ דִּין, וּבְשֶׁלֶב הַשְּׁלִישִׁי תִתְנַסּוּ בְּפִסִּיקָת דִּין בְּמִקְרִים מִיָּמֵינוּ

וּבְנִיהוּל בֵּית דִּין.

קְרָאוּ אֶת הַהֲנַחֲיוֹת שֶׁבְּכָל שֶׁלֶב. לְפָנֵי תְּחִילַת הַשֶּׁלֶב הָרִאשׁוֹן הִכִּינוּ תִּיק

שׁוֹפֵט, וּבֹו תּוֹכְלוּ לָשִׁים דְּפִים שֶׁתִּמְלָאוּ בְּמִשְׁמָחָה.

כְּדִי לְבַצֵּעַ אֶת הַמִּשְׁמָחָה הַשְּׁתֵּמֶשׁוּ בְּאִמְצָעֵי הַעֲזָר הָאֵלֶּה:

דְּפֵי הַמִּשְׁמָחָה;

סֵפֶר שְׁמוֹת;

כְּלֵי כְּתִיבָה.

*"המשימה לתלמיד" מנוסחת בלשון זכר, אבל היא מיועדת גם לבנים וגם לבנות.

לפי 1 – כתב התחייבות

שופט עברי דן את המקרים המובאים לפניו לפי חוקי התורה והנהגותיה.

עיינו בפרק כג, בפסוקים: ב, ו, ז, ח.

השלימו בלשונכם את כתב ההתחייבות שבצמוד הבא.

לאחר שתסיימו למלא את מצוותיו של השופט, חתמו על כתב

ההתחייבות וקבלו עליכם מינוי של שופט.

כְּתַב הַתְּחִיבוֹת

אני, _____, אֶקְבֵּל עַל עֲצָמֵי אֶת מִצְוֹת הַתּוֹרָה הַחֲלוֹת עַל
הַשׁוֹפְטִים בְּיִשְׂרָאֵל, וְאֵלֶּה הֵן:

1. לְפִי פָּרַק כֶּג, פְּסוּק ב, אֲנִי: _____
2. לְפִי פָּרַק כֶּג, פְּסוּק ו, אֲנִי: _____
3. לְפִי פָּרַק כֶּג, פְּסוּק ז, אֲנִי: _____
4. לְפִי פָּרַק כֶּג, פְּסוּק ח, אֲנִי: _____
5. יָדוּעַ לִי כִי אֲנִי חֶלֶק מִקְּהִלָּה שֶׁל דִּינָי יִשְׂרָאֵל לְדוֹרוֹתֵיהֶם אֲשֶׁר עָלִיהֶם
נֶאֱמַר כִּי הֵינָם "אֲנָשִׁי" _____ יִרְאִי _____, אֲנָשִׁי _____
וְשׁוֹנְאֵי _____". (לְפִי פָּרַק יח, פְּסוּק כא)

הָשִׁיבוּ עַל שְׁתֵּי הַשְּׁאֵלוֹת שֶׁלִּפְנֵיכֶם:

א. מְדוּעַ לְתַפְקִיד הַדִּיין יֵשׁ חֲשִׁיבוֹת גְּדוֹלָה?

ב. מְדוּעַ לְדַעֲתֶךָ הַתַּפְקִיד מֵתַאִים לְךָ?

אני אשפוט דין אמת וצדק על פי משפט התורה.

על הקתום: _____

לפי 2 –

מקרה ודין לפי התורה

הצטרפתם לקהילת דיינים מְכוּבָּדֵת, והנכם
 עומדים להשתתף בדיינים הראשונים
 בתפקידכם החדש.
 על סדר היום של בית הדין: משפטים בְּנוֹשְׁאֵי
 נְזָקִים שֶׁנַּעֲשׂוּ בֵּין אָדָם לְחֵבְרוֹ, וכן דיונים
 בתביעות הקשורות לענייני שמירה ופיקדון.
 לפני שתשתתפו בדיינים הללו, נבקשכם להיזכר
 בדיינים הקשורים למקרים האלה, שכתובים
 בתורה בפרשת משפטים.
 לאחר ריענון זה תוכלו להיכנס לאולם הדיונים
 ולשבת על פס הדין.
 בשעה טובה ובהצלחה!

על הקתום: אב בית הדין

עֵפֶה 2 -

מקרה ודין לפי התורה

עיינו בְּסֵפֶר שְׁמוֹת פָּרָק כֹּא, פְּסוּקִים לֹג-לֹד, לֹז, וּבְפָרָק כֹּב פְּסוּקִים ד-ה.
 בְּעֵמוֹד הַזֶּה וּבְעֵמוֹד הַבֵּא מוֹצְגוֹת שְׁתֵּי טִבְלָאוֹת, שֶׁבָּהֶן מְקָרִים וּדְיָנִים
 הַמְתוֹאָרִים בְּפִסּוּקִים הָאֵלֶּה.

טבלה א עוסקת בדיני נזיקין וטבלה ב עוסקת בדיני שומרים.
 השלימו את החסר בטבלאות, בלשון התורה או בלשוננו.

א. דיני נזיקין

הדין		המקרה		המקור
בלשוננו	בלשון התורה	בלשוננו	בלשון התורה	
על בעל הבור לשלם את הנזק שגרם.		אדם שחפר בור ושורו של חברו נפל בו.	וכי יפתח איש בור או כי יכרה איש בור ולא יכסנו ונפל שמה שור או חמור.	פרק כא פסוקים לג-לד
	חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת הששה.			פרק כא פסוק לו
האדם יצטרך לשלם לחברו את מלוא ערך הנזק.		אדם שהבהמות שלו הלכו ואכלו תבואה בשדה חברו.		פרק כב פסוק ד
				פרק כב פסוק ה

פז 2 -

מקרה ודין לפי התורה

ב. דיני שומרים

הדין		המקרה		המקור
בלשוננו	בלשון התורה	בלשוננו	בלשון התורה	
	אם ימצא הנגב ישלם שניים.		כי יתן איש אל רעהו כסף או בלים לשמר ונגב מבית האיש...	פרק כב פסוקים ו-ז ט-י
	אם-לא ימצא הנגב ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלח ידו במלאכת רעהו.		כי יתן איש אל רעהו חמור או שור או שיה וכל בהמה לשמר ומת או-נשבר או-נשבה אין רעהו.	
	שבועת ה' תהיה בין שניהם אם לא שלח ידו במלאכת רעהו ולקח בעליו ולא ישלם.		כי ישאל איש מעם רעהו ונשבר או מת בעליו אין עמו.	פרק כב פסוק יג

פֶּה 3 –

התנסות בבית דין

לאחר שהתחייבתם לשפוט דין צדק ולאחר שעיינתם במקרים ובדינים מן התורה, הגיע הזמן שתתנסו במשפט, ותכתבו פסק דין על פי התורה. לשם כך תעבדו בקבוצות שהמורה יקבע. המורה ייתן לכל קבוצה כמה מקרים, שהגיעו היום לדין בבית הדין.

בכל אחד מהמקרים כתובות טענות התובע וטענות הנתבע.

כתבו בקצרה את טענות הצדדים במסמך הרשמי של בית הדין – דף פסק הדין שבצעמוד הבא. הקפידו לכתוב כל מקרה בדף פסק דין נפרד. ערכו דיון בקבוצה והסכימו על פסק הדין.

כתבו בקצרה את פסק הדין בהמשך המסמך.

כתבו את המקור שעליו התבססתם.

לאחר שסיימתם הציגו את המקרה והדין לפני הכיתה.

חלקו ביניכם את התפקידים: שלושה תלמידים בקבוצה יהיו השופטים, תלמיד אחד יהיה התובע ותלמיד אחד יהיה הנתבע. בכל מקרה שתציגו, החליפו את התפקידים ביניכם.

פסק דין

פסק דין

בעניין

טענת התובע: _____

טענת הנתבע: _____

פסק הדין בלשונינו: _____

המקור מהתורה: _____

על הקתום – השופטים: _____

בתאריך _____ בחודש _____

בבית הדין בעיר _____

